

Kommuner er en gullgruve for forskere

Kommunene i Norge kan dra stor nytte av et forskningssamarbeid, men også forskerne får noe ut av det. Oslo kommune er med i to forskningsprosjekter som skal se på språk- og skriveutviklingen til de yngste barna.

Barn som utfører et kreativt prosjektarbeid

Oslo kommune er med i to forskningsprosjekter som skal se på språk- og skriveutviklingen til de yngste barna. (Illustrasjonsfoto: Shutterstock)

I forskningsprosjektet *The Oslo Early Education Study* (OEES) skal forskere fra Universitet i Oslos institutt for pedagogikk undersøke hvordan barnehager i flerspråklige områder i Oslo kan bli enda bedre til å støtte barns språkutvikling.

FUS-prosjektet er et forsknings- og utviklingsprosjekt ved Institutt for lærerutdanning ved NTNU. FUS står for *funksjonell skriving i de første skoleårene*, og formålet er å øke kvaliteten på den tidlige skriveopplæringen i skolen.

Hadde ikke gjennomført prosjektet uten hjelp fra kommunen

Professorene Veslemøy Rydland og Gustaf Bernhard Uno Skar er prosjektledere for henholdsvis OEES- og FUS-prosjektet. De er enige om at samarbeidet med Oslo kommune er vellykket, og gir fordeler både for forskerne og kommunen.

– Uten kommunen hadde vi ikke klart å rekruttere så mange skoler til å delta i prosjektet, sier Skar. – Det hadde rett og slett ikke vært mulig å gjøre prosjektet.

Også Rydland roser samarbeidet med Oslo kommune.

– Vi har et helt fantastisk samarbeid med kommunen, sier Rydland. – Vi er enige om hvorfor dette er viktig og hvor vi skal. Det er ingen uenighet om behovet eller metoden. Kommunen har heller ikke forsøkt å styre forskningen, de har respekt for forskernes integritet.

Om OEES-prosjektet

Basert på innsikt samlet inn av Oslo kommune utviklet forskergruppa ved institutt for pedagogikk på UiO den såkalte Språksterk-modellen i samarbeid med Naturfagsenteret ved UiO. Her skal omtrent 900 barn over 2 år få språkopplæring integrert i ulike aktiviteter i barnehagen. Barnehagens pedagogiske ledere får støtte fra kommunens pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), og de veileder de ansatte, slik at disse kan bruke barnelitteratur, lek og naturfaglige aktiviteter for å stimulere barnas fantasi og samtaledeltakelse i de daglige aktivitetene.

Den andre hovedaktiviteten i forskningsprosjektet er å evaluere effektene av Språksterk-modellen. OEES har fått midler fra Forskningsrådet og delprogrammet *oppvekst og utdanning* i Oslo kommune.

Nettside: [Språksterk 1–6](#)

Om FUS-prosjektet

Siden 2018 har skolene hatt plikt til å tilby intensiv opplæring dersom elever på 1.-4. trinn står i fare for å bli hengende etter blant annet i skriving. FUS-prosjektet utvikler ressurser for god skriveopplæring og for kartlegging av elevers skrivekompetanse. Prosjektet samarbeider med flere skoler i Oslo kommune, og med skoler i Stjørdal, Malvik og Trondheim for øvrig.

Prosjektet har fått midler fra Forskningsrådet.

Viktig å gjøre tidlige avklaringer

Kristin Aasta Morken er programleder for delprogrammet oppvekst og utdanning i Oslo kommune. Hun betegner samarbeidet med forskergruppa i OEES-prosjektet som unikt:

– De er åpne, lyttende, og villige til å dele og drøfte. Samtidig er de tydelige på hva som kreves av dem som forskere, sier hun.

Åpenheten og rolleavklaringen har vært viktig for at samarbeidet har fungert så bra, mener både Morken og Rydland. Blant annet var det viktig å avklare tidlig hvem som eier dataene.

– Lederne i kommunen kan ikke bruke forskningsdataen til styring, understreker Rydland. – Det er viktig at barnehagene som deltar gjør dette frivillig. Ingen må føle seg presset til å delta, og ingen må vegre seg fordi de er redde for evalueringsresultatet.

Person som sitter og skriver i en bok

Gjennom FUS-prosjektet får lærere vite mer om hvordan de kan drive skriveopplæring i skolen, og de får et nytt syn på skriveopplæring og skriveferdigheter. (Illustrasjonsfoto: Shutterstock)

Store kommuner er interessante for forskningsprosjekt

- Oslo kommune er en stor skolekommune, og derfor er vi veldig interessante for slike forskningsprosjekter.

Dette sier Astrid Fosvold, som er fagansvarlig i Utdanningsetaten i Oslo kommune. Hun har samarbeidet tett med forskerne på NTNU om FUS-prosjektet. Fosvold forklarer at kompetanseheving er en av de viktigste grunnene til at kommunen deltar i slike forskningsprosjekter.

- Selv om noen skoler ble litt overveldet da de ble kjent med forskningsprosjektet, ser jeg likevel hva det betyr for skolene og lærerne, sier hun. - Lærere får vite mer om hvordan de kan drive skriveopplæring i skolen, og de får et nytt syn på skriveopplæring og skriveferdigheter.

Fosvold forteller at forskerne var aktive i å overbevise skolene til å delta i prosjektet, og også at de la til rette for å hjelpe skoler som støtte på utfordringer underveis. Prosjektlederne kom og presenterte prosjektet for skolelederne, noe de satte veldig pris på. Forskerne presenterer også foreløpige funn, og de tilrettela for at skoler som fikk utfordringer kunne fortsette.

- Oslo kommune mener dette til slutt kommer elever til gode. Gjennom prosjektet og kunnskapen vi får vil kommunen styrke elevenes grunnleggende ferdigheter. Målsettingene og prinsippene med FUS-prosjektet harmonerer også godt med den nye læreplanen, sier hun.

Tips fra Oslo kommune til andre som vil inngå et forskningssamarbeid

- Samarbeid krever struktur. Møt ofte og vær tett på forskerne.
- Kommunene må være forskningens "kritiske venn". De må lure og spørre, og ikke ta alt forskerne sier for god fisk. Ofte er det fordelaktig at forskerne tar utgangspunkt i utfordringer og mulige løsninger som kommunene selv definerer.
- Sørg for at det er støtte for forskningsprosjektet helt opp til toppledelsen. Det er viktig å få med ledere og ledelsesstrukturen med på å forstå hvorfor det er viktig å gjennomføre prosjektet.
- Vær interessert i problemstillingen og utfordringene som forskningsprosjektet skal løse.

Kommuner er en gullgrube for forskere

Oslo kommune sitter på mye innsikt og erfaring, som de har samlet gjennom undersøkelser, kartlegginger og risikoanalyser, forteller Morken.

– Jeg tror mange forskere ikke forstår hvor mye kunnskap og innsikt som kommunene har. Det skjer masse spennende ting i Oslo kommune som forskerne kan lære av, og som kan gi mer praksisrelevant forskning. Dette har vi helt konkret erfart fra delprogrammets arbeid med barnehageutvikling, der vi har etablert en fast møteplass der forskning møter praksisfeltet. Dette er en gullgrube både for akademia og tjenestene, sier hun.

Resultatene blir tatt i bruk

For forskerne er det viktig at resultatene blir tatt i bruk av kommunen når forskningsprosjektet er avsluttet.

– I mange utdanningsprosjekter er den store utfordringen at den praktiske kunnskapen dør hen etter at prosjektet er avsluttet, sier Rydland. – Vi har snakket helt konkret med Oslo kommune om hvordan prosjektet kan forankres i bydelen. Vi tar det opp i møter og drøfter idéer for sikre at et apparat står klart for å overta når prosjektet er ferdig.

Fosvold forteller at Oslo kommune har startet et nettverk hvor skolene som har deltatt i FUS-prosjektet holder foredrag for andre skoler som skal være med i den videre studien.

- Skoler som har hatt et vellykket forskningsopphold deler tips med andre skoler, og vi prøver så godt vi å spre kompetansen som er bygget opp, sier hun.

Også Skar forteller hvor viktig det er for dem at resultatene blir tatt i bruk av kommunene som deltar i prosjektet.

- Oslo kommune har innført FUS-metoden. Det betyr at de jobber aktivt med å øke skriveferdighetene tidlig i barneskolen. Det har også kommet en bok ut av prosjektet, og den har flere lærere fått, sier han.

Tips fra forskerne til et godt samarbeid med kommuner

- Bruk tid tidlig i prosjektet til avklaringer. Lag klare lister over hvem som skal gjøre hva. Avklar tidsbruken og hvem som skal gjøre hva også når ting går galt.
- Forklar tydelig for kommunene hva som er forskernes rolle, og hva som forventes av dem.
- Det tar litt tid for partnere å bli trygge på hverandre. Bruk tid på å bli kjent med roller og ansvar.
- Sørg for at resultatet fra prosjektet blir tatt i bruk!

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.